

Vyshkivska V. B., Kondratenko L. S., Patlaichuk O. V., Malinka O. O. Student-centered education as a factor of improving the professional training system in Institutions of higher education

The article reveals the essence of "student-centered learning" as a new paradigm of organization of the educational process in higher education.

It is substantiated that the introduction of student-centered learning provides autonomy of the student's personality, flexibility of educational trajectory, systematic monitoring of the quality of educational services, increases students' motivation to study and self-reflection, promotes the formation of the student's subjective position and creates conditions for harmonious personality development. It is proved that student-centered education requires its personalization and digitalization as necessary factors for improving the system of training in the Free Economic Zone.

It was found that personalization involves a way of designing and implementing the educational process in which the student is the subject of educational activities, which determines his ability to analyze and design their activities, independent action in uncertainty, the desire for self-improvement (self-knowledge, self-control, self-esteem, self-regulation and self-development) and the desire for creative self-realization. Through his activity, the individual cognitively, theoretically or practically models, structures the space of his interaction with the world, organizes it, while maintaining its autonomy.

The conclusion is substantiated, according to which the transformation of professional training that is taking place now involves: development of new conceptual and organizational and managerial approaches to the formation of a system of professional training; development of appropriate digital reality forms and directions of pedagogical education (integration with the global information open educational space, free access to global digital resources, meeting the educational needs of students in digital products), updating its content component.

Key words: student-centered learning, student-centered approach, personalized learning, digitalization of learning, management, training Назва аноматія ключові слова.

УДК 355.233.2:796:356.13(043.3)

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2022.87.05>

Гнидюк О. П.

**КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ НЕПЕРЕРВНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ
ОФІЦЕРІВ-ПРИКОРДОННИКІВ НА ТАКТИЧНОМУ ТА ОПЕРАТИВНОМУ РІВНЯХ
ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ**

У статті представлено авторську концепцію неперервної фізичної підготовки офіцерів-прикордонників на тактичному та оперативному рівнях військової освіти. Концепція має на меті поліпшення фізичної підготовки курсантів і слухачів шляхом якісної трансформації змісту основних компонентів освітнього процесу – емоційно-мотиваційного, змістовно-цільового, організаційно-діяльничого, контроль-оцінного. Концепція ґрунтується на визначених науково обґрунтованих теоретико-методологічних положеннях, педагогічних підходах і принципах, результатах узагальнення передового педагогічного досвіду, потенційних можливостях освітнього процесу у вищих військових навчальних закладах Державної прикордонної служби України щодо використання елементів сучасної спортивної дидактики, Бойової армійської системи (БАРС), стандартів військової освіти, уніфікованих програм підготовки прикордонників країн ЄС, стандартів вищої освіти зі спеціальностей, а також інноваційного змісту, форм, методів, прийомів і засобів фізичної та інших видів підготовки (індивідуальної з рукопашного бою, вогневої, психологічної, тактичної медицини, кросової тощо).

Концепція має на меті результативне формування здатності в курсантів і слухачів під час навчання у ВВНЗ ДПСУ до постійного професійного фізичного розвитку та самовдосконалення, застосовувати у процесі оперативно-службової діяльності набуті прикладні і методичні знання з фізичної підготовки, прикладні рухові вміння і навички особистої безпеки, захисту і нападу з використанням спеціальних засобів та прийомів рукопашного бою, уміння застосовувати фізичну силу та спеціальні засоби при виконанні службових обов'язків, фізичну витривалість, навички переносити фізичні навантаження без зниження професійної працездатності в умовах повсякденної діяльності з охорони державного кордону, а при необхідності і при веденні сучасного бою. Реалізація авторської концепції передбачає поглиблене і детальне науково-методичне розроблення змістовно-сміслового компоненту концепції шляхом обґрунтування педагогічних умов і системи фізичної підготовки офіцерів-прикордонників на тактичному та оперативному рівнях військової освіти.

Ключові слова: неперервна фізична підготовка, фізична підготовленість, офіцери-прикордонники, рівні військової освіти, концептуальні основи, система фізичної підготовки, результати.

Узагальнення результатів дослідження неперервної фізичної підготовки офіцерів-прикордонників та результатів аналізу ретроспективних і компаративістських засад професійної і фізичної підготовки офіцерських кадрів сектору безпеки і оборони дозволяють зробити висновок, що в освітньому процесі загалом та у процесі фізичної підготовки зокрема є змістові та методичні резерви щодо поліпшення якості неперервної фізичної підготовки курсантів і слухачів на тактичному та оперативному рівнях військової освіти. Крім цього узагальнення результатів аналізу організаційно-педагогічних і дидактичних засад фізичної підготовки

офіцерів прикордонних служб та збройних сил у країнах НАТО і в Україні, ознайомлення з результатами науково-теоретичного доробку учених і практикою фізичної підготовки офіцерів у системі професійної підготовки дало змогу виявити низку суперечностей, які помітні в системі військової освіти на різних рівнях.

Ці суперечності актуалізують потребу у розв'язанні проблеми неперервної фізичної підготовки офіцерів-прикордонників на тактичному та оперативному рівнях військової освіти шляхом обґрунтування концепції і відповідної інноваційної системи для її впровадження в освітній процес ВВНЗ ДПСУ з метою поліпшення якості підготовки офіцерського складу для прикордонного відомства.

Мета – представити авторське обґрунтування концепції неперервної фізичної підготовки офіцерів-прикордонників на тактичному та оперативному рівнях військової освіти.

У дослідженні ми виходимо з того, що концептуальні основи є «системою поглядів, понять про явища або процеси, способи їхнього розуміння, тлумачення; основною ідеєю теорії; ідеєю, планом, задумом нового, оригінального розуміння; конструктивним принципом художньої, технічної та інших видів діяльності» [1]. Грунтуючись на умовиводах В. Аніщенко [2], Є. Яковлева, Н. Яковлевої [3] та Є. Хрикова [4] зазначимо, що педагогічна концепція має містити нову, оригінальну (авторську) ідею, на основі якої вибудовується (проекується або моделюється) концепція. Також в основу концепції має бути покладений провідний задум з урахуванням конструктивних принципів, що відображають особливе, раніше не реалізоване трактування та/або висвітлення явища (спосіб розв'язання проблеми або конкретного завдання), які слугують підґрунтям концепції. Концепція має містити реальну оцінку педагогічної дійсності, відповідати рівню практичної та наукової значущості, опиратись на досягнення базових галузей науки, відповідати специфіці об'єкта та предмета дослідження [5, с. 229–230, 234–235].

З урахуванням цих міркувань під концепцією неперервної фізичної підготовки офіцерів-прикордонників на тактичному та оперативному рівнях військової освіти (далі – Концепція) розумітимемо провідну авторську ідею що має на меті поліпшення цього процесу шляхом якісної трансформації змісту основних компонентів – емоційно-мотиваційного, змістовно-цільового, організаційно-діяльнісного, контрольного-оцінного. Концепція *ґрунтується* на визначених науково обґрунтованих теоретико-методологічних положеннях, педагогічних підходах і принципах, результатах узагальнення передового педагогічного досвіду, потенційних можливостях освітнього процесу у вищому військовому навчальному закладі Державної прикордонної служби України (далі – у ВВНЗ ДПСУ) щодо використання елементів сучасної спортивної дидактики, Бойової армійської системи (БАРС), стандартів військової освіти, уніфікованих програм підготовки прикордонників країн ЄС, стандартів вищої освіти зі спеціальностей, а також інноваційного змісту, форм, методів, прийомів і засобів фізичної та інших видів підготовки (індивідуальної з рукопашного бою, вогневої, психологічної, тактичної медицину, кросової тощо).

Концепція має на меті результативне формування здатності в курсантів і слухачів під час навчання у ВВНЗ ДПСУ до постійного професійного фізичного розвитку та самовдосконалення, застосовувати у процесі оперативно-службової діяльності набуті прикладні і методичні знання з фізичної підготовки, прикладні рухові вміння і навички особистої безпеки, захисту і нападу з використанням спеціальних засобів та прийомів рукопашного бою, уміння застосовувати фізичну силу та спеціальні засоби при виконанні службових обов'язків, фізичну витривалість, навички переносити фізичні навантаження без зниження професійної працездатності в умовах повсякденної діяльності з охорони державного кордону, а при необхідності і при веденні сучасного бою. Ця здатність характеризується поєднанням мотиваційно-ціннісного (прагнення, мотиви, інтереси, бажання та ціннісні орієнтації офіцерів щодо безперервного професійного фізичного розвитку та самовдосконалення, ставлення до здорового способу життя, опанування прикладних рухових вмінь і навичок особистої безпеки тощо), інформаційно-когнітивного (сукупністю теоретичних і практичних знань, прикладних і методичних знань з фізичної підготовки), операційно-діяльнісного (прикладні і методичні вміння і навички з фізичної підготовки) та професійно-особистісного (сукупність важливих індивідуально-особистісних характеристик і властивостей особистості офіцера, що в сукупності дозволяють переносити фізичні навантаження без зниження професійної працездатності в умовах повсякденної діяльності з охорони державного кордону, а при необхідності і при веденні сучасного бою) компонентів.

Щодо структури концепції, то нам імпонує підхід, реалізований у дослідженні В. Аніщенко [2] та в монографії Є. Яковлева і Н. Яковлевої [3]. З урахуванням поглядів, запропонованих цими вченими, структуру концепції неперервної фізичної підготовки офіцерів-прикордонників на тактичному та оперативному рівнях військової освіти доцільно представити як поєднання таких компонентів: загальні положення (преамбула, мета, правова та методична основа, межі застосування концепції, строки реалізації); понятійно-категоріальний апарат; теоретико-методологічні засади (основні концепти, методологічні підходи); ядро концепції (авторська ідея, яка є оригінальною); змістовно-смісловне наповнення (зміст, форми, методи, прийоми, засоби і технології); педагогічні умови, що забезпечують ефективне функціонування процесу, що вдосконалюється або модернізується; верифікація (процес встановлення істинності наукових положень у шляхом емпіричної перевірки).

Отже, представимо основні положення концепції.

Грунтуючись на особливостях функціонального призначення та змістовного наповнення концепції неперервної фізичної підготовки офіцерів-прикордонників на тактичному та оперативному рівнях військової

освіти, її мета, на наш погляд, полягає у теоретико-методологічному та методико-технологічному забезпеченні цього процесу для підвищення його якості, вдосконалення діяльності суб'єктів неперервної фізичної підготовки – курсантів, слухачів, науково-педагогічних працівників, курсових офіцерів, керівництва кафедр та ВВНЗ ДПСУ (залучених до формування і розвитку здатності застосовувати у процесі оперативно-службової діяльності набуті прикладні і методичні знання з фізичної підготовки, прикладні рухові вміння і навички особистої безпеки, захисту і нападу з використанням спеціальних засобів та прийомів рукопашного бою тощо), а також оптимізація освітнього процесу в цілому.

Правовою основою концепції є державні та відомчі нормативно-правові документи, зміст яких прямо або опосередковано відображає необхідність вдосконалення неперервної фізичної підготовки офіцерів-прикордонників на тактичному та оперативному рівнях військової освіти або регламентує цей процес. Правову основу Концепції утворюють також загальнодержавні програми, стратегії, відомчі та внутрішньовузівські нормативно-правові документи, які регламентують різноманітні аспекти фізичного виховання, фізичної підготовки, особистої безпеки та застосування сили.

Методичною основою концепції є оновлений зміст неперервної фізичної підготовки, форми, технології, методи, прийоми та засоби теоретичної та практичної діяльності курсантів і слухачів на тактичному та оперативному рівнях військової освіти у ВВНЗ ДПСУ. Методичну основу складають також навчально-методичні заходи з науково-педагогічними працівниками у системі підвищення кваліфікації, зокрема навчально-методичні збори, показові та відкриті заняття, стажування в підрозділах і органах охорони кордону та в інших ВВНЗ та ЗВО.

Методична основа концепції передбачає також характеристику методів дослідження. Умовно їх можна поділити на теоретичні та емпіричні. Щодо теоретичних, то побудова авторської концепції ґрунтується на методах контент-аналізу, порівняння, синтезу, методу узагальнення, понятійно-термінологічного та теоретико-методологічного аналізу, педагогічного проектування та моделювання. Доповнює ці методи педагогічний експеримент, що має на меті перевірку авторських нововведень. Щодо інших методів, які забезпечують об'єктивне отримання даних, то у таблиці 3.2 «Компоненти, критерії та показники фізичної підготовленості офіцерів-прикордонників» досить детально представлено перелік емпіричних методів, обраних відповідно до визначених показників для отримання числових (кількісних параметрів).

В межах концепції понятійно-категоріальний апарат подано основними поняттями дослідження – «рівні військової освіти», «неперервна підготовка», «неперервна фізична підготовка офіцерів-прикордонників», «фізичне самовдосконалення», «фізичне самовиховання», «кваліфікація», «підготовленість», «загальна фізична підготовленість», «спеціальна фізична підготовленість», «готовність», «компетентність», «фізична підготовленість», «здатність», «професіоналізм», «майстерність», «результат неперервної фізичної підготовки». У концепції застосовуються й допоміжними поняття, що є загально визначеними: «концепція», «система», «педагогічні умови», «методологічні принципи», «методика», «підходи» тощо.

Теоретико-методологічні основи визначають стратегічний напрям вирішення проблеми (суперечностей) дослідження і ґрунтуються на відповідних методологічних підходах. Концепція неперервної фізичної підготовки курсантів і слухачів на тактичному та оперативному рівнях військової освіти ґрунтується на наукових положеннях педагогічної та психологічної науки, спортивної дидактики, зарубіжного досвіду, закономірностях і принципах розвитку особистості в умовах ВВНЗ, визнаних положеннях науки і методологічних підходах, що взаємопов'язані між собою й структуруються у три концепти: методологічний, теоретичний і технологічний.

Методологічний концепт розкриває взаємозв'язок і взаємодію різних методологічних підходів. У дослідженні ми дотримуємося думки, що методологічний підхід є «комплексом парадигматичних (онтологічна картина, схема, опис об'єктів), синтагматичних (способи та методи доказу, мови опису, пояснення та розуміння) та прагматичних (цілі та цінності, приписи, дозволені та заборонені форми вживання системи та парадигми) структур та механізмів у пізнанні, практиці, що характеризує конкуруючі між собою (або історично змінюють одна одну) стратегії та програми в науці, політиці чи організації життєдіяльності людини. Це принципова методологічна орієнтація дослідження, з кута зору якого розглядається предмет вивчення – неперервна фізична підготовка курсантів і слухачів у ВВНЗ на рівнях військової освіти. Застосування наукових методологічних підходів передбачає вивчення предмету дослідження у певному ракурсі. Оскільки окремий підхід є продуктивним лише щодо вивчення окремих аспектів, тому об'єктивну картину може забезпечити лише комплексне застосування сукупності підходів. Їхній вибір визначається самим дослідником відповідно до специфіки феномену, що вивчається. Водночас обґрунтування цього вибору має бути переконливим та докладно представленим.

З огляду на це розв'язання проблеми неперервної фізичної підготовки курсантів і слухачів на тактичному та оперативному рівнях військової освіти можна представити через призму взаємозв'язку, взаємодії і опори на такі методологічні підходи: діяльнісний, системний, професійно орієнтований, особистісно орієнтований, компетентнісний, аксіологічний, андрагогічний.

Реалізація цих методологічних підходів у комплексі в освітньому процесі забезпечить ефективну неперервну фізичну підготовку курсантів і слухачів на тактичному та оперативному рівнях військової освіти, формування і розвиток всіх компонентів здатності (результату неперервної фізичної підготовки

офіцерів-прикордонників у ВВНЗ), що характеризується поєднанням мотиваційно-ціннісного, інформаційно-когнітивного, операційно-діяльнісного та професійно-особистісного компонентів.

Теоретичний концепт корелює з методологічним концептом і охоплює наукові положення, якими обґрунтовується: взаємозв'язок навчання і розвитку особистості; необхідність створення і роль умов для самореалізації та самовдосконалення особистості, підтримки її унікального розвитку шляхом надання свободи вибору способів діяльності, надання можливостей для розвитку особистісного потенціалу (ідеї гуманізації освіти) [7]; доцільність суб'єкт-суб'єктного співробітництва учасників педагогічного процесу; створення предметних умов для розвитку різних форм активності курсантів, у тому числі фізичної [8, с. 104].

У дослідженні ми виходимо з того, що у структурі системи неперервної фізичної підготовки офіцерів-прикордонників на тактичному та оперативно-тактичному рівнях військової освіти має бути представлений цільовий, змістовий, організаційно-методичний, діагностувально-аналітичний та рефлексивно-результативний компоненти. При цьому за авторським задумом ці компоненти системи мають бути реалізовані комплексно і поетапно з урахуванням особливостей навчання курсантів і слухачів у ВВНЗ ДПСУ на кожному з курсів навчання.

Відповідно до авторської концепції під час навчання на першому курсі курсантам необхідно створити умови для оволодіння уміннями і навичками з фізичної підготовки в обсязі визначеному для військовослужбовців строкової служби, а також теоретичними положеннями, організаційно-методичними уміннями проведення фізичної підготовки на посаді командира відділення та молодшого інспектора прикордонної служби – молодшого прикордонного наряду.

Під час навчання на другому курсі майбутні офіцери мають засвоїти теоретичні положення та опанувати уміннями і навичками, що передбачені посадою командира взводу (відповідно до тактичного рівня військової освіти), а також інспектора прикордонної служби (старшого прикордонного наряду).

На третьому і старших курсах передбачено, що майбутніх офіцерів мають навчити фізичним вправам у повному обсязі, володіти теоретичними положеннями та організаційно-методичними уміннями в проведенні фізичної підготовки на посаді командира роти.

Зокрема метою навчання на третьому курсі є підготовка командира роти (відповідно до тактичного рівня військової освіти) та начальника відділення інспекторів прикордонної служби (старшого зміни прикордонних нарядів).

На четвертому курсі навчання здійснюється підготовка командира батальйону (відповідно до тактичного рівня військової освіти) та підготовка начальника відділу прикордонної служби.

Під час навчання в магістратурі (п'ятий і шостий рік навчання) відбувається підготовка офіцерів для виконання завдань на посадах командира механізованої бригади (відповідно до оперативно-тактичного рівня військової освіти) та на посадах в ДПСУ, що відповідно до вимог військово-облікових спеціальностей передбачають наявність професійної кваліфікації офіцера оперативного рівня.

Також відповідно до авторської системи неперервної фізичної підготовки офіцерів-прикордонників на тактичному та оперативному рівнях військової освіти передбачається реалізувати на тактичному рівні військової освіти курси професійної військової освіти, зокрема L1A (індивідуальна військова підготовка), L1B (підготовка командира взводу), L1C (підготовка командира роти), а на оперативному рівні військової освіти – курси L2 (підготовка офіцерів штабу батальйону (бригади) та L3 – для підготовки офіцерів органів військового управління оперативного рівня [9].

Ядро концепції утворюють такі концептуальні положення:

1) організація неперервної фізичної підготовки курсантів і слухачів на професійній основі з комплексним поєднанням духовних, корпоративних (культурно-професійних та відомчих), моральних, ціннісних, фізичних, спортивних, військових і виховних аспектів навчання військовослужбовців шляхом залучення експертів і фахівців відповідних галузей;

2) формування культу фізичного здоров'я, уважного ставлення до свого організму шляхом створення сприятливого для занять фізичною культурою і спортом соціально-психологічного середовища у ВВНЗ;

3) моніторинг фізичної підготовки курсантів і офіцерів на основі системи показників, що варіюються відповідно до професійних завдань та результатів навчання на відповідних рівнях військової освіти;

4) розвиток ціннісного ставлення курсантів і слухачів до фізичного удосконалення, до занять з фізичної підготовки, спортом та здоров'язбережувальної компетентності;

5) моніторинг якості фізичної підготовки курсантів і слухачів шляхом залучення інструментів системи внутрішнього та зовнішнього контролю якості освітнього процесу;

6) методичне забезпечення курсантів і слухачів знаннями, уміннями і навичками проведення самостійного фізичного і спортивного тренування без активної участі фахівців із фізичної підготовки;

7) освітній процес має потенційні можливості у ВВНЗ ДПСУ щодо використання елементів сучасної спортивної дидактики, Бойової армійської системи (БАРС), уніфікованих програм підготовки прикордонників країн ЄС, стандартів військової освіти.

З урахуванням позиції Б. Купріянова [10] і А. Литвина [11] для забезпечення ефективної неперервної фізичної підготовки офіцерських кадрів ДПСУ на тактичному та оперативному рівнях військової освіти пропонується реалізувати педагогічні умови, що спрямовані на шість основних напрямів (аспектів, підсистем) освітнього процесу:

- підсистема ресурсного забезпечення (програмно-методичне, матеріально-технічне, інформаційно-комунікаційне тощо);
- підсистема змістовно-методичного забезпечення (зміст, форми, методи, технології навчання);
- середовище (освітнє, інформаційно-освітнє, розвивальне тощо);
- підсистема діяльності науково-педагогічних працівників (щодо організації та управління освітнім процесом, навчанням та викладанням);
- підсистема діяльності курсантів і слухачів (ставлення до навчального процесу, мотивація, зацікавленість, прагнення, включеність у навчання тощо);
- спрямованість науково-педагогічних працівників та освітнього середовища ВВНЗ на особистість майбутнього офіцера як центральну фігуру навчання та виховання.

У концепції пропонується використовувати випробування курсантів і слухачів за тестами, що визначають придатність до подальшого навчання у ВВНЗ ДПСУ шляхом перевірки на витривалість, швидкість, спритність та силу.

Важливим елементом підсистеми верифікації є діагностичний апарат для з'ясування стану фізичної підготовленості курсантів і слухачів, зокрема критерії – психолого-аксіологічний, предметно-інструментальний, поведінково-компетентнісний та індивідуально-функціональний. Критерії та їхні показники враховують вияв фізичних властивостей (швидкість, силу, витривалість, спритність, військово-прикладні рухові навички), а також певні знання, уміння і навички з методичної сфери, особистої безпеки щодо виконання прийомів особистої безпеки, застосування сили та спеціальних засобів, а також компоненти мотиваційно-ціннісної сфери особистості.

Висновки. Концепція неперервної фізичної підготовки офіцерів-прикордонників на тактичному та оперативному рівнях військової освіти має на меті поліпшення цього процесу шляхом якісної трансформації змісту основних компонентів освітнього процесу. Концепція ґрунтується на визначених науково обґрунтованих теоретико-методологічних положеннях, педагогічних підходах і принципах, результатах узагальнення передового педагогічного досвіду, потенційних можливостях освітнього процесу у ВВНЗ ДПСУ щодо використання елементів сучасної спортивної дидактики, Бойової армійської системи, стандартів військової освіти, уніфікованих програм підготовки прикордонників країн ЄС, стандартів вищої освіти зі спеціальностей, а також інноваційного змісту, форм, методів, прийомів і засобів фізичної та інших видів підготовки.

Реалізація авторської концепції передбачає поглиблене і детальне науково-методичне розроблення змістовно-сміслового компоненту концепції шляхом обґрунтування педагогічних умов і системи фізичної підготовки офіцерів-прикордонників на тактичному та оперативно-тактичному рівнях військової освіти у ВВНЗ ДПСУ. Ці важливі аспекти є перспективними для подальших наукових досліджень.

Використана література:

1. Енциклопедія сучасної України. URL : <http://esu.com.ua>.
2. Аніщенко В. О. Теоретичні і методичні засади ступеневої професійної підготовки офіцерів Державної кримінально-виконавчої служби України. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Хмельницький: НАДПСУ ім. Б. Хмельницького, 2020. 515 с.
3. Яковлев Е. В., Яковлева Н. О. Педагогическая концепция: методологические аспекты построения. Москва : Гуманитар. изд. центр ВЛАДОС, 2006. 239 с.
4. Хриков С. М. Методология педагогического исследования : монография. Харьков : ФООП Панов А. М., 2017. 237 с.
5. Бобрышов С. В. Историко-педагогическое исследование развития педагогического знания: методология и теория : монография. Ставрополь : СКСИ, 2006. 300 с.
6. Дмитренко Т. О. Основи сучасної педагогіки : монографія. Херсон : Вид-во ПП Вишемирський В. С., 2016. 462 с.
7. Веретільник В. В., Діденко О. В. Обґрунтування педагогічних умов розвитку військово-спеціальної компетентності офіцерів-прикордонників у процесі магістерської підготовки. *ScienceRise. Pedagogical Education*. 2017. № 2. С. 46–50. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/texcped_2017_2_11.
8. Білявець С. Я. Методична система формування професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі навчання військово-спеціальних дисциплін : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.02, 13.00.04 / Національна академія Державної прикордонної служби України. Хмельницький, 2019. 565 с.
9. Клачко В., Білявець С., Діденко О., Дем'янюк Ю. Стан, проблеми та перспективи трансформації військової освіти в контексті реалізації стандартів НАТО. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: педагогічні науки*. 2022. 28(1), 90-104. URL: <https://doi.org/10.32453/pedzbirnyk.v28i1.958>
10. Куприянов Б. В. Гипотеза кандидатской диссертации (о многообразии педагогических условий). *Наука и практика воспитания и дополнительного образования*, 2006. № 4. С. 100–108.
11. Литвин А. В. Методологічні засади поняття «педагогічні умови» [Текст] : на допомогу здобувачам наукового ступеня. Львів : СПОЛО, 2014. 76 с.

References:

1. Entsyclopedia of Modern Ukraine [Encyclopedia of Modern Ukraine]. URL: <http://esu.com.ua>. [in Ukrainian]
2. Anishchenko V. O. Teoretychni i metodychni zasady stupenevoi profesiinoi pidhotovky ofitseriv Derzhavnoi kryminalno-vykonavchoi sluzhby Ukrainy [Theoretical and methodological foundations of staged professional training of officers of the State Criminal Executive Service of Ukraine]. dys. ... d-ra ped. nauk : 13.00.04. Khmelnytskyi: NADPSU im. B. Khmelnytskoho, 2020. 515 s. [in Ukrainian]
3. Yakovlev E. V., Yakovleva N. O. Pedagogicheskaya kontseptsiya: metodologicheskie aspekty postroeniya [Pedagogical concept: methodological aspects of construction]. Moskva : Gumanitar. izd. tsentr VLADOS, 2006. 239 s. [in Russian]

4. Khrykov Ye. M. Metodolohiia pedahohichnoho doslidzhennia : monohr [Pedagogical research methodology]. Kharkiv : FOP Panov A. M., 2017. 237 s. [in Ukrainian]
5. Bobryishov S. V. Istoriko-pedagogicheskoe issledovanie razvitiya pedagogicheskogo znaniya: metodologiya i teoriya [Historical and Pedagogical Research on the Development of Pedagogical Knowledge: Methodology and Theory]: monografiya. Stavropol : SKSI, 2006. 300 s. [in Russian]
6. Dmytrenko T. O. Osnovy suchasnoi pedahohiky [Fundamentals of Modern Pedagogy]: monohrafiya. Kherson : Vyd-vo PP Vyshe-myrskyi V. S., 2016. 462 s. [in Ukrainian]
7. Veretilnyk V. V., Didenko O. V. Obgruntuvannia pedahohichnykh umov rozvytku viiskovo-spetsialnoi kompetentnosti ofitseriv-prykordonnykiv u protsesi mahisterskoi pidhotovky [Justification of pedagogical conditions for the development of military and special competence to border guard officers in the process of master's training]. Science Rise. Pedagogical Education. 2017. № 2. S. 46–50. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/texcped_2017_2_11. [in Ukrainian]
8. Biliavets S. Ya. Metodychna systema formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh ofitseriv-prykordonnykiv u protsesi navchannia viiskovo-spetsialnykh dystsyplin [Methodological system of formation of professional competence to future officers-border guards in the process of training in special military disciplines]: dys. ... d-ra ped. nauk : 13.00.02, 13.00.04 / Natsionalna akademiia Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy. Khmelnytskyi, 2019. 565 s. [in Ukrainian]
9. Klachko V., Biliavets S., Didenko O., Demianiuk Yu. Stan, problemy ta perspektyvy transformatsii viiskovoi osvity v konteksti realizatsii standartiv NATO [Status, Problems, and Prospects of Military Education Transformation in the Context of the Implementation of NATO Standards]. Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy. Serii: pedahohichni nauky. 2022. 28(1), 90-104. URL: <https://doi.org/10.32453/pedzbirnyk.v28i1.958>[in Ukrainian]
10. Kupryianov B. V. Hypoteza kandydatskoi dySSERTatsyy (o mnohoobrazyy pedahohycheskykh uslovyi) [Hypothesis of the PhD thesis (on the diversity of pedagogical conditions)]. *Nauka y praktika vospytaniya y dopolnytelnoho obrazovaniya*. 2006, № 4, s. 100–108. [in Russian]
11. Lytvyn A. V. Metodolohichni zasady poniattia «pedahohichni umovy» [Methodological foundations of the concept of “pedagogical conditions”]: na dopomohu zdobuvacham naukovoho stupenia. Lviv : SPOLO, 2014. 76 s. [in Ukrainian]

Hnyiuk O. P. Conceptual foundations for continuous physical training of border guard officers at tactical and operational levels of military education

The article presents the author's concept of continuous physical training of border guard officers at the tactical and operational levels of military education. The concept aims to improve the physical training of cadets and master's degree students by qualitative transformation of the content of the main components of the educational process – emotional-motivational, content-target, organizational-activational, control-evaluational. The concept is based on certain scientifically grounded theoretical and methodological provisions, pedagogical approaches and principles, the results of the generalization of best teaching practices, the potential of the educational process in higher military educational institutions of the State Border Guard Service of Ukraine on the use of elements of modern sports didactics, Battlefield Army System (BArS), military education standards, unified training programs for EU border guards, standards of higher education in the specialties, as well as innovative content, forms, methods, techniques and means of physical and other types of training (individual hand-to-hand combat, firearms, psychological, tactical medicine, cross-country training, etc.).

The concept pursues the goal of effective formation of the ability of cadets and master's degree students during their training in higher education institutions of the SBGSU for continuous professional physical development and self-improvement to use the acquired applied and methodological knowledge of physical training in the course of operational and service activities, applied motor skills and skills of personal safety, defense and attack using special means and techniques of hand-to-hand combat, the ability to use physical force and special means when performing official duties, physical endurance, skills to endure physical exertion without reducing professional working capacity in the conditions of daily activities to protect the state border, and, if necessary, in modern combat. The implementation of the author's concept involves in-depth and detailed scientific and methodological development of the content-meaning component of the concept by substantiating the pedagogical conditions and the system of physical training of border guard officers at the tactical and operational levels of military education.

Key words: *continuous physical training, physical fitness, border guard officers, levels of military education, conceptual framework, physical training system, results.*